2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

P9_TA(2020)0014

Pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį vykstantys klausymai dėl Lenkijos ir Vengrijos

2020 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį vykstančių klausymų dėl Lenkijos ir Vengrijos (2020/2513(RSP))

(2021/C 270/10)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir 7 straipsnio 1 dalį,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo, kuriuo pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį Taryba raginama nustatyti, ar esama aiškaus pavojaus, kad Vengrija gali šiurkščiai pažeisti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga ([1]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pagrįstą pasiūlymą, teikiamą pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį, dėl teisinės valstybės principo Lenkijoje: pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl aiškaus pavojaus, kad Lenkijos Respublika gali šiurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą, nustatymo (COM(2017)0835),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. kovo 1 d. rezoliuciją dėl Komisijos sprendimo pasinaudoti ES sutarties 7 straipsnio 1 dalimi dėl padėties Lenkijoje ([2]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl lytinio švietimo kriminalizavimo Lenkijoje ([3]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl LGBTI asmenų viešo diskriminavimo ir prieš juos nukreiptos neapykantos retorikos, įskaitant zonas be LGBTI asmenų ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2017 m. ([5]),

— atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo ([6]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. balandžio 4 d. teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų ([7]),

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką,

([1]) OL C 433, 2019 12 23, p. 66.
([2]) OL C 129, 2019 4 5, p. 13.
([3]) Priimti tekstai, P9_TA(2019)0058.
([4]) Priimti tekstai, P9_TA(2019)0101.
([5]) Priimti tekstai, P8_TA(2019)0032.
([6]) OL C 215, 2018 6 19, p. 162.
([7]) Priimti tekstai, P8_TA(2019)0349.

2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į ES sutarties 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų klausymų standartinę tvarką, kurią Taryba patvirtino 2019 m. liepos 18 d.,

— atsižvelgdamas į tai, kad 2019 m. gruodžio 20 d. Lenkijos Seimas priėmė įstatymo projektą, kuriame numatomi Bendrųjų teismų įstatymo, Aukščiausiojo Teismo įstatymo ir kai kurių kitų įstatymų pakeitimai; atsižvelgdamas į Lenkijos Senato prašymą Venecijos komisijai skubiai pateikti nuomonę dėl šio įstatymo projekto,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi Sąjunga grindžiama tokiomis vertybėmis kaip pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises – taip nustatyta ES sutarties 2 straipsnyje ir atspindėta ES pagrindinių teisių chartijoje bei įtvirtinta tarptautinėse žmogaus teisių sutartyse; kadangi šios vertybės, kurios yra bendros valstybėms narėms ir kurių laikytis visos valstybės narės įsipareigojo laisva valia, yra teisių, kuriomis naudojasi Sąjungos gyventojai, pamatas;

B. kadangi bet koks aiškus šiurkštaus vertybių, nurodytų ES sutarties 2 straipsnyje, pažeidimo valstybėje narėje pavojus nėra susijęs vien su konkrečia valstybe nare, kurioje minėtasis pavojus kyla, – jis daro poveikį ir kitoms valstybėms narėms, jų tarpusavio pasitikėjimui ir pačiam Sąjungos pobūdžiui bei jos piliečių pagrindinėms teisėms, numatytoms Sąjungos teisėje;

C. kadangi ES sutarties 7 straipsnio 1 dalyje nustatomas prevencinis etapas, suteikiant Sąjungai galimybę imtis veiksmų, jeigu iškyla aiškus šiurkštaus bendrų vertybių pažeidimo pavojus; kadangi įgyvendinant šiuos prevencinius veiksmus numatytas dialogas su atitinkama valstybe nare ir jais siekiama išvengti galimų sankcijų;

D. kadangi Komisija ir Parlamentas pritaikė ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį Lenkijai ir Vengrijai, siekdami nustatyti, ar esama aiškaus pavojaus, kad gali būti šiurkščiai pažeistos vertybės, kuriomis grindžiama Sąjunga;

E. kadangi iki šiol Bendrųjų reikalų tarybos posėdžiuose Taryba surengė tris klausymus dėl Lenkijos ir du – dėl Vengrijos;

F. kadangi 2019 m. gruodžio 11 d. pirmininkaujanti Suomija paprašė pateikti rašytinį paaiškinimą dėl įtarimų, kad Vengrijos delegacijos valstybės pareigūnas pažeidė Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 339 straipsnį ir Tarybos darbo tvarkos taisyklių 6 straipsnio 1 dalį dėl posėdžių konfidencialumo;

1. atkreipia dėmesį į Tarybos pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį surengtus klausymus reaguojant į Lenkijoje ir Vengrijoje esamas grėsmes bendroms Europos vertybėms; susirūpinęs pažymi, kad klausymai nėra rengiami reguliariai, struktūriškai ir atvirai; primygtinai ragina pirmininkaujančią Kroatiją ir kitas pirmininkausiančias valstybes nares klausymus rengti reguliariai; pabrėžia, kad klausymai turi būti objektyvūs, pagrįsti faktais ir skaidrūs ir kad atitinkamos valstybės narės turi geranoriškai bendradarbiauti viso proceso metu, laikydamosi ES sutarties 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo; rekomenduoja Tarybai po klausymų pateikti konkrečias rekomendacijas atitinkamoms valstybėms narėms, kaip įtvirtinta ES sutarties 7 straipsnio 1 dalyje, ir nurodyti šių rekomendacijų įgyvendinimo terminus; pažymi, kad valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas gali būti atkurtas tik tada, kai bus užtikrinta, kad bus paisoma ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių, ir ragina Tarybą imtis veiksmų šia kryptimi; ragina valstybes nares paisyti ES teisės viršenybės;

2. reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad ES sutarties 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų klausymų standartinėje tvarkoje Parlamentui neužtikrinamos tokios pat sąlygos pateikti pagrįstą pasiūlymą kaip Komisijai ir trečdaliui valstybių narių; primena, kad ES sutarties 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos vienodos teisės ir vienodas procedūrinis statusas pradėti minėtą procedūrą vienam trečdaliui valstybių narių, Parlamentui ir Komisijai; palankiai vertina pirmininkaujančios Suomijos pastangas pradėti neoficialų dialogą su Parlamentu, mano, kad neoficialus dialogas negali pakeisti oficialaus pagrįsto pasiūlymo pristatymo Taryboje; pabrėžia tai, kad Parlamentas turi būti kviečiamas į oficialius Tarybos posėdžius pagal iniciatyvos teisę ir lojalaus institucijų bendradarbiavimo principą, įtvirtintą ES sutarties 4 straipsnio 3 dalyje; dar kartą ragina Tarybą visais procedūros etapais Parlamentui teikti informaciją nedelsiant ir išsamiai;

3. apgailestauja dėl, kad kol kas po klausymų nepasiekta jokios reikšmingos pažangos *nė vienoje iš minėtų valstybių narių*, siekiant panaikinti aiškų pavojų, kad gali būti šiurkščiai pažeistos ES sutarties 2 straipsnyje nurodytos vertybės; susirūpinęs pažymi, kad Komisijos ir tarptautinių organizacijų, tokių kaip JT, ESBO ir Europos Taryba, ataskaitose ir pareiškimuose nurodoma, jog nuo tada, kai pradėta taikyti ES sutarties 7 straipsnio 1 dalis, padėtis Lenkijoje ir Vengrijoje pablogėjo; atkreipia dėmesį į tai, kad Tarybai veiksmingai nesinaudojant ES sutarties 7 straipsniu toliau kenkiama bendrų Europos vertybių vientisumui, tarpusavio pasitikėjimui ir visos Sąjungos patikimumui; pakartoja savo poziciją dėl Komisijos sprendimo pasinaudoti ES sutarties 7 straipsnio 1 dalimi dėl padėties Lenkijoje ir dėl savo pasiūlymo, kuriuo pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį Taryba raginama nustatyti, ar esama aiškaus pavojaus, kad Vengrija gali šiurkščiai pažeisti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga; todėl ragina Tarybą užtikrinti, kad klausymuose pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį taip pat būtų atsižvelgiama į naujus pokyčius ir vertinama, ar esama pavojaus, kad gali būti pažeistas teismų nepriklausomumas, saviraiškos laisvė, įskaitant žiniasklaidos laisvę, menų ir mokslo laisvė, asociacijų laisvė ir teisė į vienodą požiūrį; ragina Komisiją visapusiškai pasinaudoti turimomis priemonėmis siekiant panaikinti aiškų pavojų, kad Lenkija ir Vengrija gali šiurkščiai pažeisti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga, visų pirma pagreitintomis pažeidimo nagrinėjimo procedūromis ir Teisingumo Teismui teikiamais prašymais taikyti laikinąsias apsaugos priemones;

4. pažymi, kad pagrįsto Komisijos pasiūlymo dėl teisinės valstybės principo Lenkijoje taikymo sritis yra ribota; ragina Tarybą dabartiniuose klausymuose apsvarstyti, kaip spręsti įtarimų dėl pagrindinių teisių pažeidimų Lenkijoje klausimą;

5. mano, kad naujausi pokyčiai pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį vykstančiuose klausymuose dar kartą parodo, jog būtina nedelsiant sukurti ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą, kurį Parlamentas siūlo priimti kaip tarpinstitucinį susitarimą, kurį sudarytų kasmetinė nepriklausoma, įrodymais pagrįsta ir nediskriminacinė peržiūra, per kurią būtų vienodomis sąlygomis vertinama, kaip visos ES valstybės narės laikosi ES sutarties 2 straipsnyje nustatytų vertybių ir konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, ir po to vyksiančios tarpparlamentinės diskusijos bei nuolatinis demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių politikos ciklas ES institucijose; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir Tarybą nedelsiant pradėti derybas su Parlamentu dėl tarpinstitucinio susitarimo pagal SESV 295 straipsnį; pakartoja, kad šis mechanizmas turi ne pakeisti, o papildyti ir sustiprinti dabartines ir būsimas procedūras pagal ES sutarties 7 straipsnį;

6. pakartoja savo poziciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų ir ragina Tarybą kuo greičiau pradėti tarpinstitucines derybas;

7. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai ir Tarybai, Lenkijos ir Vengrijos prezidentams, vyriausybei ir parlamentui bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.